**Европейски парламент**
2024-2029

*Комисия по външни работи*

**2025/2216(INI)**

05.02.2026

# ПРОЕКТ НА ДОКЛАД

относно препоръка на Европейския парламент до Съвета, Комисията и заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност относно насърчаването на транснационалното управление на водните ресурси в интерес на предотвратяването на конфликти и мира
(2025/2216(INI))

Комисия по външни работи

Докладчик: Леолука Орландо

## СЪДЪРЖАНИЕ

**Страница**

ПРОЕКТ НА ПРЕПОРЪКА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ .....3

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ.....7

ПРИЛОЖЕНИЕ: ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА ИЗТОЧНИЦИТЕ НА ИНФОРМАЦИЯ.....9

# ПРОЕКТ НА ПРЕПОРЪКА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

**до Съвета, Комисията и заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност относно насърчаването на транснационалното управление на водните ресурси в интерес на предотвратяването на конфликти и мира (2025/2216(INI))**

*Европейският парламент*,

– като взе предвид Конвенцията на ООН за опазване и използване на трансграничните водни течения и международните езера (Конвенция за водата) от 1992 г.,

– като взе предвид своята резолюция от 7 май 2025 г. относно европейската стратегия за устойчивост на водните ресурси[1],

– като взе предвид информационния фиш на Службата на върховния комисар на ООН за правата на човека, озаглавен „Правото на вода“, публикуван през август 2010 г.,

– като взе предвид заключенията на Съвета от 19 ноември 2018 г. относно дипломацията в областта на водните ресурси,

– като взе предвид заключенията на Съвета от 19 ноември 2021 г. относно водата във външната дейност на ЕС,

– като взе предвид член 121 от своя Правилник за дейността,

– като взе предвид своята резолюция от 2 април 2025 г. относно правата на човека и демокрацията по света и политиката на Европейския съюз в тази област – годишен доклад за 2024 г.[2],

– като взе предвид доклада на комисията по външни работи (A10-0000/2025),

А. като има предвид, че водата е от съществено значение за оцеляването на човечеството и целия живот на Земята и следователно трябва да се управлява устойчиво и справедливо;

Б. като има предвид, че достъпът до вода е право на човека и предпоставка за стабилност и мир;

В. като има предвид, че изменението на климата представлява сериозна заплаха за водните ресурси и водните екосистеми и изостря недостига на вода;

Г. като има предвид, че хидроложките цикли стават все по-непостоянни и се

[1] Приети текстове, P10_TA(2025)0091.
[2] ОВ C, C/2025/4390, 9.9.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4390/oj.

характеризират с бурни колебания между тежка суша и опустошителни наводнения, предизвикани от изменението на климата; като има предвид, че всички ледникови региони по света съобщават за загуба на лед през последните години; като има предвид, че човешките дейности са причина за значително замърсяване на сладководните ресурси в световен мащаб;

Д. като има предвид, че трансграничните водоносни хоризонти, езера и речни басейни, споделяни от две или повече държави, съставляват 60% от сладководните потоци в света;

Е. като има предвид, че повечето държави нямат трансгранични договорености за споделени водни обекти;

Ж. като има предвид, че недостигът на вода и едностранните действия на държавите в трансгранични води, като например замърсяване или свръхексплоатация, или изграждане на инфраструктура, имат последици за всички държави, граничещи с тези води; като има предвид, че споровете относно достъпа до вода подхранват и могат да предизвикат по-широки конфликти със сериозни последици за регионалната стабилност и сигурността на хората;

З. като има предвид, че въпреки че в исторически план водата е функционирала като катализатор за сътрудничество, през последните 10 години тя се асоциира по-скоро с конфликти, отколкото със сътрудничество;

И. като има предвид, че потребителите в горната част на водните системи имат някои относителни предимства в сравнение с потребителите в долната част;

Й. като има предвид, че въоръжените конфликти и окупацията значително нарушават достъпността на водата и транснационалното сътрудничество в областта на водите;

1. препоръчва на Съвета, Комисията и заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност:

   а) да засилят ролята на трансграничното управление на водите във външната дейност на ЕС, така че то да действа като значим инструмент за предотвратяване на конфликти, разрешаване на конфликти и изграждане на доверие на регионално, национално и международно равнище, особено в райони, уязвими от въздействието на изменението на климата и където водата вече е оскъдна;

   б) да обърнат внимание на липсата на оперативни споразумения между правителствата, споделящи трансгранични водни басейни, и да предоставят целия необходим експертен опит и техническа и финансова помощ на ЕС, за да подкрепят правителствата при установяването и прилагането на такива договорености, а така също и организации за речните басейни;

   в) да засилят ролята на транснационалното управление на водите във външната дейност и дипломацията на ЕС и за тази цел да предоставят на Европейската

служба за външна дейност (ЕСВД) и делегациите на ЕС по света подходящи финансови и човешки ресурси за започване и подпомагане на трансгранични дейности по управление на водите и дипломация на място в рамките на държавите партньори и между тях;

г) да осигурят увеличено и стабилно финансиране за трансгранично управление на ЕС на водите във външната дейност на ЕС в следващата многогодишна финансова рамка;

д) да разширят географския обхват на проектите на ЕС за трансгранично управление на водите отвъд Африка и Централна Азия, така че да обхванат Северна и Южна Америка, Близкия изток и Северна Африка и Източна и Южна Азия чрез подхода „Екип Европа“;

е) да засилят многостранното сътрудничество в областта на водите, по-специално в рамките на ООН, като продължат и ускорят глобализацията на Конвенцията на ООН за водите и подкрепят изпълнението на целите за устойчиво развитие (ЦУР), по-специално ЦУР 6 относно чистата вода и добрите санитарни условия;

ж) да инвестират в по-прозрачен преглед на цялата текуща подкрепа от ЕС, предназначена за насърчаване на трансграничното управление на водите в международен план, и да гарантират съгласуваност и рационализиране на цялата работа и цялото финансиране във всички съответни генерални дирекции и между ЕСВД и Комисията;

з) да работят, когато е възможно, за осигуряване на чиста и висококачествена вода, да насърчават устойчивото управление на водите и да прилагат различни иновативни технологии в областта на водите, включително природосъобразни решения;

и) да гарантират, че инициативите на ЕС в областта на водите в световен мащаб са насочени към преодоляване на продължаващите пропуски в данните и липсата на обмен на данни между правителствата чрез предоставяне на държавите партньори на технически и физически ресурси за ефективно наблюдение на нивата на водите и качеството на трансграничните басейни, както и чрез обмен на данни и насърчаване на общи стандарти за събиране на данни между държавите партньори с цел повишаване на съвместимостта;

й) да популяризират междуправителствените и регионалните инструменти за сътрудничество в управлението на водните ресурси, като се съсредоточат по-специално върху гарантирането на справедливо разпределение на водата между държавите и стопанските сектори, и да подкрепят структурите за управление на местно и общностно равнище, за да се насърчи приобщаващото вземане на решения и управление на водите;

к) да засилят капацитета на ЕС за мониторинг и ранно предупреждение чрез цифровизация и модерни технологии; да засилят мониторинга на недостига на вода и свързаните с водата рискове от конфликти в световен мащаб, като

например използването на водата и водната инфраструктура като оръжие и умишленото лишаване от достъп до вода, като го превърнат в част от системите за предотвратяване на конфликти на Центъра на ЕСВД за реакция при кризи;

л) да стимулират и финансират научни изследвания в областта на устойчивото трансгранично управление на водите, споделянето на води, сътрудничеството и иновациите, включително чрез „Хоризонт Европа“;

м) да назначат високопоставен служител на ЕС за специален представител на ЕС, натоварен с предотвратяването и разрешаването на конфликти, свързани с водите, насърчаването на сътрудничеството в областта на водите и опазването на водните източници и системи, включително по време на въоръжени конфликти и в трансгранични условия;

н) да засилят ролята на международното право и международните съдилища в разрешаването на спорове във връзка с транснационални водни обекти, за да се гарантира яснота и отчетност за правните задължения на всички държави, граничещи със съответните транснационални води;

2. възлага на своя председател да предаде настоящата препоръка на Съвета, на Комисията и на заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност.

## ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ

Водата е от основно значение за живота. Достъпът до безопасна вода е право на човека и предпоставка за стабилност и мир.

Недостигът на вода обаче се увеличава. Прекомерното използване в промишлеността, пренаселеността и замърсяването причиняват недостиг на вода в световен мащаб, а последиците от причиненото от човека изменение на климата допълнително изострят явлението. Повече от половината от сладководните потоци в света пресичат граници и над 150 държави споделят трансгранични речни басейни. Много от тези басейни се намират в региони, характеризиращи се с нестабилност, климатичен стрес и слаби институции. Често съществува неравен достъп до водни ресурси, споделяни между държавите или вътре в тях, поради лошо управление и неподходящи политики. Това все повече се признава като фактор за нестабилност, миграция, разселване и нарастващ източник на напрежение, несигурност и конфликти в държавите и между тях. Настоящият доклад има за цел да набележи конструктивни начини, по които ЕС може да предотвратява конфликти чрез транснационално управление на водите. При все това трябва да се отбележи, че при различни въоръжени конфликти в световен мащаб участниците ограничават достъпа до вода, за да причинят хуманитарни кризи, и разрушават водната инфраструктура по тактически военни причини.

Съществуващите външни инструменти на ЕС вече са активни по темата, включително ИССРМС – Глобална Европа, Global Gateway и инициативите на ЕС за дипломация в областта на водите. Въпреки че са добре дошли и полезни, сами по себе си те не са достатъчни: те трябва да бъдат актуализирани, по-добре финансирани и по-добре координирани, за да се улесни ефективното регионално сътрудничество, да се укрепят институциите за управление на водите и да се мобилизират устойчиви инвестиции; външните инструменти на Съюза също следва да се използват по-активно в партньорство с държавите – членки на ЕС, и техните финансови и административни инструменти и капацитет.

Освен това е налице спешна необходимост от засилване на външния ангажимент на ЕС и ЕСВД в областта на трансграничното сътрудничество в областта на водите чрез политически диалог, посредничество, дипломатически контакти, техническа помощ и изграждане на капацитет, обмен на данни, управление на басейни, насърчаване на прозрачно вземане на решения и управление, подкрепено от надеждни институции и правни рамки, като се обръща специално внимание на местните участници и се насърчава приобщаващо управление, което отчита нуждите на уязвимите общности и малцинствата.

Укрепването на транснационалното управление на водите е дългосрочна инвестиция в стабилност, предотвратяване на конфликти и устойчиво развитие. В този контекст външната дейност на Съюза следва все повече да признава и насърчава стратегическото значение на транснационалното управление на водите като ключов инструмент за дългосрочно предотвратяване на конфликти, регионална стабилност, социално равенство и сигурност на хората, а така също и за устойчиво развитие. Комисията по външни работи (AFET) на Европейския парламент следва да гарантира, че в рамките на външната политика на ЕС транснационалното управление на водите се признава за

приоритет за дипломацията и за сигурността – в съседните региони и регионите, обхванати от процеса на разширяване, като Балканите, Близкия изток и Северна Африка и Сахел, както и в глобалния ангажимент на Съюза.

## ПРИЛОЖЕНИЕ: ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА ИЗТОЧНИЦИТЕ НА ИНФОРМАЦИЯ

В съответствие с член 8 от приложение I към Правилника за дейността докладчикът декларира, че в доклада е включена информация по свързани с предмета на досието въпроси, която в хода на изготвяне на проекта на доклад е била предоставена от следните представители на интереси, попадащи в обхвата на Междуинституционалното споразумение за задължителен регистър за прозрачност[1], или от следните представители на публични органи на трети държави, включително техните дипломатически мисии и посолства:

| **1. Представители на интереси, попадащи в обхвата на Междуинституционалното споразумение за задължителен регистър за прозрачност** |
|---|
| |
| **2. Представители на публични органи на трети държави, включително техните дипломатически мисии и посолства** |
| |

Списъкът по-горе е изготвен в рамките на изключителната отговорност на докладчика.

Когато физически лица са идентифицирани в списъка по име, по функция или и по двете, докладчикът декларира, че на съответните физически лица е представено Съобщение за защита на данните № 484 на Европейския парламент (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), в което се определят приложимите условия за обработването на техните лични данни и правата, свързани с това обработване.

[1] Междуинституционално споразумение от 20 май 2021 г. между Европейския парламент, Съвета на Европейския съюз и Европейската комисия за задължителен регистър за прозрачност (ОВ L 207, 11.6.2021 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).